

Idatius⁵⁾ pa pravi, da je rod Karpov bil pod konsuloma Fuskom in Annulinom (leta 295) na rimsko zemljišče preseljen „in Romania se tradidit.“
(Dalje prihodnjič.)

Ozir v pretekle čase.

Kako so stari Slovani mrličje pokopovali?

Kadar je kdo umrl, najele so žene, da so po mrličju jokale in mu hvalo pele.

Ta navada se nahaja še dandanašnji pri Hrvatih, Vlahih in Morlakih v Dalmaciji. Pa tudi pri primorskih Slovencih okoli Reke in Trsta.

Kakor Dobrovsky dokazuje, Slovani so v predkrščanskih časih svoje mrličje sežigali na prostoru, ki so ga „kostér“ imenovali. Rusi še dan današnji grmado „kostér“ imenujejo. Pepel sežganih kosti so skrbno pobirali, in ga na kraji, ki je bil za to odločen, v velikih vrčih ali kruglah hranili. Mislé, da tudi po smrti človek nekoliko pozemeljskih potreb čuti, so k vrčem s pepélom mrličevih kosti majhne vrčke z jedmi in pijačo postavljali. Pred 200 leti so neki še tudi Slovenci meso in kruh na grobe svojih žlahtnikov ali rodbenikov nosili. Menili so, da se mrtvi teh jedí poslužijo, kadar ponoči iz grobov vstanejo. Da mrtvi ob enajstih ponoči vstajajo in do polnoči okoli hodijo, to pa veliko praznovercev še dandanašnji veruje.

Mrtvem v čast so imeli stari Slovani nekoliko dni po smrti veliko pojedino. Ta spomin žalosti so na kmetih ne le Slovani, ampak tudi Slovenci noter do zadnjih časov ohranili. Kakor nekdanj, tudi zdaj bližna žlahta to pojedino ponavadno sedmi dan po njegovi smrti daje. Zato se imenuje taka pojedina sedmina. V nekterih krajih jo imajo osmi dan po smrti. Ondi jo imenujejo osmina ali osmica. V drugih krajih jo imajo pa precej po pogrebu; vendar jo imenujejo po stari navadi sedmino, v nekterih krajih pa tudi pogrebščino. Pred pojedino molijo na glas za mrtvega. Potem se ga spominajo tudi med jedjo. Hvalijo njegove dobre lastnosti. Pijejo mu na dušno srečo. Kadar začno suhe jedí na mizo prinašati, kakor slanino, šarkeljne, bob in orehe, je znamenje, da gré sedmina h koncu. Končajo jo po starej slovenskej navadi z molitvijo in se razidejo.

Listi iz Londona.

II. list. Mojemu dedecu.

Dolgo je že sicer, kar ste nekam zginili, pa ne vem, kamo; al bi Vam za tega del ne pisal? Morebiti ste zapustili ta svet, ki je dandanes res prava dolina solzá — in ker Vam je od nekdanj bilo rudarstvo silno pri srcu, v luni pa, kakor nam zvezdogledi trdijo, da je veliko hribov in gorá, kaj? ako Vas je srce gnalo, da ste se preselili v luno, kjer gotovo ni davka odrajtovati, če kdo po rudah sledí, kakor se mora v Avstrii odrajtovati, ako tudi nobene rude ne stakne! Za trdno se tedaj nadjaje, da kopljete rudo v luni, adresiram pisma svoja v luno, saj pošta mora v luno iti, ker se od nekdanj tisoč in tisoč zaljubljenih pesmic in izdihljejev od vseh strani svetá tje gori v luno pošilja. Jaz o luni nikakoršnega pravega pojma nimam, da-siravno sem nekoliko zvezdoslovnih spisov in cel kup pesmic „na luno“ ali „luni“ prečital, al vse to me nikakor ni razjasnilo, temuč še bolj „lunastega“ činilo, vrh tega pa še v Londonu malo kedaj luno vidim, posebno sedanjí čas ne, ko je mesto polno smradljive megle.

A veste, dragi dedec, zakaj bi jaz rad luno poznal? Glejte, meni so ona nora leta, v katerih je vsak človek bolj ali manj zaljubljen, že minula brez te sreče ali nesreče, — res nenaravna izjemka! — vendar zdaj vidim, da tudi že druga leta odbegajo, in bojim se, da mi še ta brez nje in brez žene minejo. Ženitva je prevažna stvar, in v to bi se rad ne podal brez Vašega nasveta; mislil in mislil sem o tej zadevi sèm ter tjà in nazadnje to-le izmislil: Jaz sem sicer precej grbav, a vkljub temu hotel bi ljubico lepoticó; take pa nikakor nimam upati, in ako bi mi tudi ta sreča došla, saj pozemeljskim lepoticam lepota brž mine, vse se strašno naglo postarajo. V Londonu se zdaj snuje klub ali družba za poštene samce ali neženúhe, to je „Bachelors-Club“ in v ta klub po vsej priliki stopim, vendar tudi o tem še Vašega nasveta potrebujem, predno večno obetam biti samec. Povejte mi tedaj: kakošna je luna? je li res takošna lepoticá, kakor jo naši pesniki popevajo? je li tudi ona v koga zaljubljena, ali je še vedno deviška Diana? Ali morebiti je že vdova in ima mnogo zalih hčerk? Da! v luni je gotovo vse zalo in krasno, posebno pa dekleta. Starost jim nič ne škoduje, komaj se starajo, že so sopet z luno vred mlade. Kakošna zguba, da ni tako pri nas na zemlji! Zato pa hočem popustiti vse misli na pozemeljsko ženitev in raji v luni si ljubico poiskati, ako mi jo Vi ondi priskrbite. Statuti londonskega „Bachelors-Club-a“ dovoljujejo v luni ali pa gospodičino luno samo ljubico imeti; to mi tedaj nobene zgube delalo ne bode, temveč še imam upanje, da me to društvo zavolj posebnih sposobnosti in lastnosti mojih za prvosednika izvoli. Dobri stari atej! vem, da boste svojemu vnuku najboljše svetovali, in da tako smem brž pričakovati na svoje vprašanje in prošnjo odpisa, kterege si zeló želim.

Zdaj naj Vam pa nekoliko o Londonu omenim in povem, kako je velik. Že Vi ste mi o njem čudežev pripovedovali, ko sva še na Pohorji ovce pasla. Tega se še dobro spominjam; al za Vaše dôbe je bil London ves drugačen, kakor je zdaj; zdaj bi tukaj še mnogo večih čudežev videli. Pa kako bi Vam ga popisal, da bi bilo kratko in vendar očividno? Mislite si, da je skratelj enkrat, ko ste ravno spali, vse trge in mesta, ktera se nahajajo po celi Štajarski, Koroški, Kranjski, po Goriškem in Tržaškem, po Primorji in po Hrvaškem in še posebno mnogo fabrik iz družih pokrajin avstrijskih na vegasto planjavo znosil, — to bi bilo po priliki velikost ali vnanji obris londonskega mesta. Stanovnikov ima zdaj London, ako angležka štatistika ne laže, 3 milijone; nekteri trdijo, da še več, pa jaz jim skoro ne morem verjeti. To število bi toraj toliko bilo, kakor je prebivalcev vseh skupaj po omenjenih deželah, namreč Štajarskem (brez krofačev), Koroškem (tudi brez njih), Kranjskem, Goriškem, Tržaškem, Isterskem, Primorskem in Hrvaškem. Skoz mesto teče reka precej široka in globoka, čez katero so krasni mostovi, na vzhodni strani mesta ima ta reka veliko ladjostajo ali loko, v katero dohajajo ladje ali brodovi iz vseh strani svetá in dovažajo ter odvažajo vsega, kar svet ima. Evo Vam popisa, kakor se dodaja glediščinim igram, da si bralec lože misli odre; a res blizo takošen je tudi moj namen.

Ako Vas bodo londonske pojedivosti zanimivale in ste s tem odrom zadovoljni, igrati hočem na njem in Vam tako v prihodnjih listih posebnosti velikanskega mesta pojedino popisavati.

⁵⁾ Idatius, descript. consul. Chron. ed Roncalli II, 84.